

Begrijpend en studerend lezen
leerlingmateriaal proefles
les zelfstandig werken

5

grip
op lezen

MALMBERG

1 Dyslexie

Kinderen kunnen het hebben.
Maar ook grote mensen.
Moeite hebben met lezen en schrijven.
Dyslexie dus.

Dat is een moeilijk woord
dat 'slecht in taal' betekent.

Dit kan er namelijk allemaal gebeuren:

- Je leest letter voor letter en vaak langzaam.
- Je herkent woorden niet snel.
- Je vindt het moeilijk om te onthouden welke klank bij welke letter hoort.
- Je snapt niet altijd wat er bedoeld wordt.
- Je vergist je als letters op elkaar lijken.
- Je draait letters om bij het schrijven.

Vroeger dacht men dat je iets aan je ogen had.

Dat kind is woordblind, zeiden ze dan.

Maar dat klopt niet.

Daar heeft dyslexie niets mee te maken.

Vaak is het erfelijk.

Dan zit het in de familie

en heeft bijvoorbeeld je vader het ook.

Dyslexie gaat nooit over.

Wel kun je hulp krijgen, en

extra oefenen.

Dan kan het beter gaan.

pfff...

2 Interview met dyslectisch kind

Wanneer kwam je er achter?

Een jaar geleden, in groep 4.

Hoe merkte je het?

Nieuwe letters was ik zo weer vergeten.

En bij het schrijven draaide ik woorden om.

Wat gebeurde er toen?

Ik moest naar een mevrouw.

Die had er verstand van.

Ze deed een onderzoek.

Dat vond ik best eng.

Maar ze was heel aardig.

Wat vond je zo eng?

Nu ontdekt ze het, dacht ik.

Dat ik eigenlijk heel dom ben.

En dat ik mijn best niet doe.

Ze zei toen dat je dyslexie had?

Ja, en ook dat het logisch was

dat ik moe ben na school.

Want bij mij kost het meer moeite.

Om alles te onthouden.

Om goed te lezen en te schrijven.

Je deed dus juist wel je best?

Ja, echt wel!

En met dom heeft het niks te maken.

Ik ben juist nogal slim.

Dat zei die mevrouw.

En toen?

Nu zit ik bij juf Eva.

Daar ga ik heen om extra te oefenen.

Ze leert me veel.

Hoe ik letters en woorden kan onthouden.

Is dat bij jou op school?

Nee, ze noemt het: een praktijk voor dyslexie.

En nu?

Het gaat veel beter.

Ik mag ook vaak op de computer werken.

Dat helpt ook.

Wat wil je eigenlijk later worden?

Ik wil tekenfilms gaan maken.

Grappige, net als Walt Disney.

Die had trouwens ook dyslexie!

zucht...

3 Een kast in je hoofd

Iedereen heeft een bewaarplek in zijn hoofd.

Die zit aan de linkerkant van de hersenen.

Hier bewaar je gedachtes over wat gebeurd is.

En ook letters, cijfers en woordjes.

Allemaal informatie dus.

Als je dyslexie hebt, is het lastig

om informatie in de bewaarplek te krijgen.

En als de informatie er eindelijk zit,

is het lastig om het netjes te houden.

Het lijkt net een kast waar alles door elkaar ligt.

Maar leren gaat beter met een opgeruimde kast.

Dan kun je alle informatie sneller terug vinden.

Daarom gaat lezen vaak langzamer

als je dyslexie hebt.

Wat doe ik als ik het niet meer snap?

- Ik lees de tekst **nog een keer**.
- Ik kijk naar de **plaatjes** bij de tekst.
- Ik zoek de betekenis op in een **woordenboek**.

Ik doe wat hierboven staat.

Zo kan ik veel vragen zelf oplossen.

Welke vragen zie ik in de tekst?

- **Wie** viert feest?
- **Wat** voor feest is het?
- **Waar** is het feest?
- **Wanneer** is het feest?
- **Welke** dieren mogen komen?

Ik stel vragen bij elke tekst.

Dat helpt om een tekst te snappen.

Welk plaatje past bij de tekst?

- Als ik lees zie ik een **plaatje** in mijn hoofd.

De kip is bruin,

- Dat plaatje **verandert** als ik verder lees.

dat ruikt lekker!

- Soms zie ik een **schema** als ik lees.

Ik maak een plaatje in mijn hoofd van wat ik lees.

Zo begrijp en onthoud ik beter wat ik lees.

Hoe vat ik de tekst samen?

- Ik kan de belangrijke **woorden** in de tekst vinden.
- Ik kan de belangrijke **zinnen** in de tekst vinden.
- Ik kan **vertellen** waar een tekst over gaat.

Ik begrijp de tekst.

Ik kan nu samenvatten.

Dat helpt om het belangrijkste te onthouden.

Waar komen kuikens vandaan?

Kuikens worden op een boerderij geboren. In een **broedmachine**. Dat is een grote **warme kast met laden**...

Doel van de les:

Je leert wat je kunt doen als je iets niet snapt in de tekst.

➔ **Bekijk de titel van tekst 1.**

- 1** Waar heeft iemand met dyslexie moeite mee?
Schrijf op.

.....

.....

➔ **Lees tekst 1.**

- 2** Welke zin is waar?

Kruis het juiste antwoord aan.

- Alleen kinderen kunnen last van dyslexie hebben.
- Bij dyslexie heb je moeite met lezen en schrijven.

- 3** Een kind met dyslexie leest 'klak'.
In het boek staat 'kalk'.

Wat gebeurt hier?

Kruis het juiste antwoord aan.

- Het kind leest letter voor letter.
- Het kind draait letters om.

- 4** In een boek staat het woord 'bod'.
De 'b' en 'd' lijken op elkaar.

Hoe kan iemand met dyslexie dit woord lezen?
Schrijf op.

.....

- 5** Je hebt nu meer over dyslexie gelezen.

Wat begrijp je nu beter over dyslexie?

Schrijf op.

.....

.....

- 6** Vul in.

Vroeger waren er ook kinderen slecht in taal.

Dat noemden ze toen geen dyslexie, maar je was

.....

- 7** Je leest het woord 'woordblind' in de tekst.

Stel: je weet niet meteen wat het betekent.

Wat kun je het best doen?

Kruis het juiste antwoord aan.

- een stukje doorlezen
- een stukje teruglezen

- 8** Wil je een moeilijk woord begrijpen?

Teruglezen of juist vooruit lezen kan helpen.

Door welke zinnen snap je beter wat 'erfelijk' betekent?

Kruis de juiste antwoorden aan.

- Dat het in de familie zit.
- Dat je vader het ook kan hebben.
- Dat dyslexie nooit over gaat.
- Dat je woordblind bent.

- 9 Dyslexie gaat nooit over.
Maar je kunt er minder last van krijgen.
Welke twee dingen kunnen daarbij helpen?
Schrijf op.
-
-

➔ **Lees de titel van tekst 2.**

- 10 **Bekijk de vorm van tekst 2.**
Kruis het juiste antwoord aan.

Door de vorm van de tekst begrijp ik dat een interview ...

- een verhaal is.
- een gesprek is.
- een informatieve tekst is.

➔ **Lees tekst 2.**

- 11 In tekst 1 staat een lijst met punten.
Punten waar je last van kunt hebben bij dyslexie.
Wat vindt het kind in het interview moeilijk?
Zoek twee antwoorden in de lijst.
Schrijf op.
-
-

- 12 Een mevrouw onderzoekt het kind met dyslexie.
Waarom vindt het kind dit eng?
Kruis de juiste antwoorden aan.

Hij is bang dat de mevrouw zegt dat hij ...

- niet hard genoeg werkt. nogal slim is.
- een dom kind is. moe is na school.

- 13 **Is de zin waar of niet waar?**
Zet een kruisje in het juiste hokje.

Kinderen met dyslexie ...	waar	niet waar
zijn ontzettend dom en lui.		
hebben geen extra hulp nodig.		
hebben moeite met lezen en schrijven.		

- 14 In de tekst lees je 'praktijk voor dyslexie'.
Je wilt weten wat ze daar doen.
Wat kun je het best doen?
Kruis het juiste antwoord aan.

- een stukje doorlezen
- een stukje teruglezen

- 15 **Wat gebeurt er in een praktijk voor dyslexie?**
Kruis de juiste antwoorden aan.

- Ze kijken of iemand dyslexie heeft.
- Er worden grappige tekenfilms gemaakt.
- Ze helpen mensen om sneller en beter te lezen.

➔ **Lees tekst 3.**

- 16** In je hoofd zit een bewaarplek.
Welke informatie wordt er in bewaard?
Schrijf drie dingen op.

.....

.....

.....

- 17** Kinderen met dyslexie lezen vaak langzamer.
Hoe komt dat?
Kruis de juiste antwoorden aan.

- In de bewaarplek vinden ze snel woorden.
- Het is lastig om letters in de bewaarplek te krijgen.
- Het is vaak rommelig in de bewaarplek.

- 18** Over de bewaarplek lees je: ‘Het lijkt net een kast waar alles door elkaar ligt.’
Welke zinnen uit tekst 1 passen daar goed bij?
Kruis de juiste antwoorden aan.

- Je herkent woorden niet snel.
- Je snapt niet altijd wat er bedoeld wordt.
- Je vergist je als letters op elkaar lijken.

- 19** Doe-opdracht
Teken op de bladzijde hiernaast de bewaarplek in jouw eigen hoofd.

KIJK TERUG

- 20** Stel: je hebt zelf ook moeite met lezen en dictee. Je wilt er met je vader en moeder over praten.
Welke tekst kun je ze dan het best laten lezen?
Schrijf op.

Tekst

Waarom heb je die tekst gekozen? Schrijf op.

.....

.....

EXTRA ★★

- 21** Ken jij iemand die dyslexie heeft?
Wat zie jij daarvan? Schrijf op.

.....

.....

.....

Woorden:

een onderzoek doen: goed kijken hoe iets precies zit. Je doet proefjes en testen.

de praktijk voor dyslexie: een plek waar onderzocht wordt of je dyslexie hebt. En waar je geholpen wordt.

de informatie (korter: de info): kennis en weetjes waardoor je meer over iets te weten komt.

Hoe zit het:

de opmaak: de vorm van een tekst

de alinea: een stukje tekst dat op een nieuwe regel begint en doorloopt tot de volgende nieuwe regel

het kopje: de titel van een stukje tekst

het tekstblokje: een stukje tekst in een grotere tekst

de witregel: een lege regel tussen stukjes tekst

De bewaarplek in mijn hoofd